

Nærmere om bokverket

Søknaden gjelder et prosjekt for bind 1-2 (av i alt 3) av *Inderøys historie*, også omtalt som *Den allmenne delen* av bygdeboka. Denne historiedelen kommer som en nødvendig tilføyelse til de delene av bygdebokverket som tidligere er utgitt med *heim og folk*.

Inderøys historie er tidligere skrevet av Andreas Ystad og Ingvald Sakshaug i 2 bind, utgitt 1973-74. Bøkene var påbegynt i 1930-årene, og en nærmere gransking av bøkene viser at for mange kapitler i verket er historiedelen bare skrevet fram til 1920-årene, 1930-årene eller 1950-årene. En kapittelvis oversikt er vedlagt. Ystad/Sakshaug har i særlig grad beskrevet «det gamle Inderøy», med vekt på samfunn og fortid slik det så ut med utgangspunkt 1930-tallet. Bøkene har en overvekt av stoff om gårdssamfunnet og årsrytmen i jordbruket, og en tendens til å se bygdesamfunnet fra gårdseierens perspektiv.

Et nytt bokverk med *Inderøys historie* vil utfylle dette verket på mange måter. Det blir den første historiefaglige beskrivelsen av det moderne bygdesamfunnet som vokser fram i etterkrigstida med dets offentlige tjenester, infrastruktur og endringer i kommunegrenser. Det vil også være en anledning til å se på 1800-tallet og tidlig 1900-tall med nye historiefaglige øyne; og til å lese fortiden i lys av nye spørsmål.

I vår sammenheng mener vi at det også er viktig at dette vil være den første anledningen til å skrive hele nykommunens historie under ett. Gjennom et faglig blikk på likheter og forskjeller i de enkelte bygdens historie kan det legges et kvalifisert, langsiktig grunnlag for å bygge sterkere identitet og felles kultur i nykommunen.

Inderøys historie er planlagt i tre bind; og det er bind 1-2 vi legger detaljerte planer for i første omgang, og det er disse bindene som behandles i denne søknaden.

- Bind 1-2: **Bygd i bevegelse, 1800-nåtid**
Skillet mellom de to bindene vil trolig være 1800-1935 og 1935-nåtid

- Bind 3: **Bygd i begynnelse, fra forhistorisk tid til 1800**

I bind 1-2 vil det gis en bred, faglig og forskningsbasert skildring av bygdesamfunnet i «nyere historisk tid» med undersøkelse av hvilke utviklings- og endringsimpulser som har vært til stede. Tematisk vil det blant annet legges vekt på reise, handel, kommunikasjon, tilførselen av nye impulser i bygdesamfunnet, forholdet mellom rik og fattig og forholdet mellom jordeiere og eiendomsløse. Det meste av bind to vil skildre etterkrigstida, og sette endringer og virksomhet helt fram til i dag inn i en historisk sammenheng.

Denne søknaden gjelder bind 1-2; som etter vår vurdering må utforskes, dokumenteres og skrives av en fagutdannet historiker på fulltid.

I bind 3 vil det være fire kapitler i ett bind: **Arkeologi og framveksten av samfunn i forhistorisk tid; naturgitte forutsetninger for** **landbru**
k/naturbruk
; Inderøysamfunnet i
middelalderen
: stat, bygd, kirke; Inderøysamfunnet fra
1500 til 1800
: handel med verden. Disse fire hovedkapitlene skal skrives som bestillingsverk fra ulike forfattere. Kostnadene ved dette er ikke kjent, men vi anslår at dette vil beløpe seg til mellom 200.000 og 400.000 kr.

Arbeidsform og kostnader

Mosvik historielag og Inderøy Museums- og Historielag (IMHL) har sammen oppnevnt bygdeboknemnda som styrer prosjektet *Inderøys historie*. Medlemmer av nemnda er Liv Skogset Værdal, Ole Tronstad, Otte Vatn og Morten Olsen Haugen. IMHL er forretningsfører og utgir bøkene. Bevilgninger fra kommunen og andre sponsorer er ment å dekke kostnadene ved *forskning og arbeidet fram til et fe*

rdig
manus
for
Inderøys historie.
IMHL bekoster
bokproduksjon
, og planlegger å dekke det med salgsinntekter av bøkene.

Vi har hatt en dialog med HINT våren 2013, og kommet fram til en modell for samarbeid som vi tror vil ivareta våre behov for faglighet og kontinuitet. Modellen vil samtidig tilby gode arbeidsforhold for den som engasjeres i stillingen som forsker og forfatter, i et fagmiljø og med en mentor. Hilde Gunn Slottemo, som er forskningskoordinator ved HINT, vil gå inn i rollen som mentor for bygdebokforfatteren. Hun har selv erfaring fra slikt arbeid, etter å ha skrevet bygdebøker for Mo i Rana og Skedsmo.

Avtalen med HINT er basert på tarifflønn inklusive sosiale kostnader, og et overheadtillegg som dekker alle administrative kostnader. Den samlede prisen er anslått å bli mellom 820.000 og 980.000 kr pr årsverk. Variasjonen kommer av forskjellene mellom ansiennitet og kompetanse; det laveste beløpet er lektorkompetanse og null ansiennitet, mens det høyeste beløpet er førsteamanuensiskompetanse og full ansiennitet. Overhead er beregnet som 25-29 %. Tallene er 2013-tall, og vil måtte justeres opp i forhold til utviklingen av tarifflønn i avtaleperioden.

HINT tilbyr en løsning hvor vi kjøper 80 % stilling, og de finner andre oppgaver for vedkommende i egen virksomhet tilsvarende 20 % stilling. Det betyr at de fire årsverkene kan strekkes over mer enn fire kalenderår. Det er en god løsning; både forskning og skriving er modningsprosesser. Det er et fint tilleggsmoment at Inderøys historie vil bli trukket inn som case i historieundervisningen for kommende lærere i regionen vår.

Vi tror at det er mulig å finne regionale sponsorer som kan dekke inn deler av utgiftene med å utarbeide *Inderøys historie*. Vi vil likevel be om at Inderøy kommune bevilger det nødvendige beløpet, slik at vi har en garanti for at vi kan komme i gang. Vi ser deretter for oss at kommunen og IMHL kan samarbeide om å søke om sponsormidler som kan redusere kommunens bidrag og andel.

Effekt

Inderøys historie vil være et viktig basisverk med grunnforskning og nye innfallsvinkler, og dette vil være et grunnlag for mye frivillig virksomhet i årene som kommer.

Parallelt med den forskning og skriving som gjøres av faghistorikeren har historielagene planer om å engasjere bygdesamfunnet i aktiviteter som skaper forventninger til bøkene og interesse for lokal historie og bygdeidentitet. Slike planer omfatter for det første et dugnadsprosjekt for å utvikle *Lokalhistoriewiki for Inderøy* med artikler om institusjoner og nøkkelpersoner i bygdesamfunnet. Videre er det planer om åpne foredragskvelder med forfatteren og med andre ressurspersoner. En tredje mulighet er å gjøre avtale med lokalavisen

Inderøyningen

om en fast «Historikerens spalte» i avisen. Publisering av tekster i *Trønder-Avisa*

,
Årbok for Nord-Trøndelag

og

Eynni Idri

er også en del av en strategi for synliggjøring og dialog med leserne.

Det første bindet av Ystad/Sakshaugs verk som ble utgitt, var *Gårdshistorie* i 1937. Når vi i 2037 feirer 200-årsjubileet for etableringen av Inderøy kommune kan vi altså enten samtidig feire 100-årsjubileum for den eneste bygdeboka vi har, eller vært takknemlige og fornøyd med at vi har et forholdsvis nytt historieverk som er i levende bruk i hjem, skole og samfunnsliv.

Hvis vi antar at de tre planlagte bindene av bygdeboka utgis f.eks. i 2016, 2018 og 2020 vil vi i 2037 har et innarbeidet bygdebokverk, som er kjent og brukt av mange. Bøkene vil på det tidspunktet ha rukket å bli innarbeidede slik at fortellingene er kjent av mange, og noen av fortellingene vil ha skapt grunnlag for friluftsspel, naturstier eller kjentmannsposter. Andre fortellinger har ført til en spinoff av nye fortellinger om lignende saker i andre grender, noe som virker aktiviserende i lokalavisen, på historielagets møter og i mindre bokutgivelser.

Vi tror at dette er rette tid å skrive en ny, felles *Inderøys historie*. Vi oppfatter et slikt historieverk som en naturlig og nødvendig del av den langsiktige kulturbyggingsprosessen som nykommunen står i. Vi tror også at *Inderøys historie*

vil bli en viktig brikke i arbeidet med å bygge lokal identitet, tilhørighet, stolthet og bolyst. Lokal historie er også viktig i arbeidet med å bygge vertskapsrollen i reiselivsnæring, utvikle lokale merkevarer og bygdebaserte arbeidsplasser.

Faglighet er en forutsetning

Inderøys historie må etter vår vurdering skrives av en fagutdannet historiker med nødvendig formell og reell kompetanse. For historielagene finnes det ingen alternativ måte å gjøre dette på. Lokalhistorie som frivillig aktivitet er en stor og omfattende aktivitet i hele kommunen vår, men det må finnes grenser for frivilligheten og den amatørbaserte virksomheten. I arbeidet med den faglige grunnvullen for lokalhistoriearbeidet har vi ikke anledning til å basere oss på amatørvirksomhet.

Dersom Inderøy kommune ikke ønsker å bidra til en faglig basert *Inderøys historie* har vi ingen «plan b» eller reserveløsninger for en billigversjon av historieverket. Vi må da ta konsekvensene av at prosjektet er for ambisiøst for lokalsamfunnet, og skrinlegge planene.

Til disposisjon

IMHL er en medlemsbasert, frivillig organisasjon. Men vi er ikke en interesseorganisasjon som kjemper for våre medlemmers egne særinteresser. I denne saken som i mange andre saker er det vårt mandat å handle på vegne av hele bygdesamfunnet.

Vi oppfatter dette arbeidet som et løft som bygdesamfunnet fortjener, og vi stiller oss til disposisjon med vår erfaring og vårt nettverk dersom Inderøy kommune ønsker å bidra til å iverksette arbeidet med *Inderøys historie* i tråd med det som er beskrevet i denne søknaden.

Dersom kommunen ønsker utfyllende informasjon, står vi selvsagt til disposisjon.

Med vennlig hilsen

Åshild Vang (s)

Leder IMHL

Morten Olsen Haugen (s)

Leder bygdeboknemnda

2 Vedlegg:

- «Kort notat ang. Inderøy kommunes historie», fra Hilde Gunn Slottemo, HINT
- Kapittelvis gjennomgang av tema og ajourhold i Ystad/Sakshaugs bygdebok, ved Liv Skogset Værdal

Call Send SMS Add to Skype You'll need Skype CreditFree via Skype